BÁO CÁO THỰC HÀNH: PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM VÀ ĐẠO ĐỨC TRONG MÔI TRƯỜNG ĐẠI HỌC

Họ và tên sinh viên: Nguyễn Minh Hoàng

Mã sinh viên: 24061578

I. Nghiên cứu chính sách của trường đại học về AI

1. Phạm vi nghiên cứu:

Chính sách về Liêm chính học thuật và Hướng dẫn sử dụng công nghệ trong đào tạo tại Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) và các trường đại học thành viên (tham chiếu quy định chung và xu hướng giáo dục hiện hành).

2. Các quy định cốt lõi:

Qua nghiên cứu các văn bản hướng dẫn và quy chế đào tạo, chính sách được tóm tắt qua 3 điểm chính:

- **Minh bạch (Transparency):** Sinh viên bắt buộc phải công khai việc sử dụng AI. Nếu sử dụng AI để hỗ trợ tìm ý tưởng, sửa văn bản, phải ghi chú rõ trong phần "Lời cam đoan" hoặc "Tài liệu tham khảo".
- **Trách nhiệm giải trình (Accountability):** Công nghệ AI (ChatGPT, Gemini, Copilot...) chỉ là công cụ hỗ trợ. Sinh viên chịu trách nhiệm hoàn toàn về tính chính xác, sự thật của dữ liệu và các lập luận trong bài làm. Lỗi sai do AI tạo ra (ví dụ: bịa đặt thông tin) vẫn được tính là lỗi của sinh viên.
- **Cấm đạo văn (Plagiarism):** Sao chép nguyên văn (copy-paste) từ AI mà không qua xử lý, không trích dẫn, hoặc sử dụng AI để làm bài thi/kiểm tra đánh giá năng lực cá nhân bị coi là hành vi gian lận học thuật và sẽ bị xử lý kỷ luật (hủy kết quả thi).

II. Thực hành nhiệm vụ học tập với sự hỗ trợ của AI

1. Mô tả nhiệm vụ

- **Nhiệm vụ:** Viết phần "Cơ sở lý luận" cho tiểu luận môn học.
- **Chủ đề:** *"Trách nhiệm pháp lý đối với các tác phẩm nghệ thuật do Trí tuệ nhân tạo tạo ra".*
- **Công cụ AI sử dụng:** Google Gemini (phiên bản Pro/Advanced).

2. Quá trình thực hiện (Prompt Engineering)

Tôi đã áp dụng kỹ thuật **Chain-of-Thought (Chuỗi tư duy)** để hướng dẫn AI:

- **Prompt 1 (Khởi tạo):** *"Đóng vai một chuyên gia pháp lý, hãy giải thích khái niệm 'Tác phẩm' theo Luật Sở hữu trí tuệ Việt Nam hiện hành và liệt kê 3 tranh cãi lớn nhất hiện nay khi áp dụng khái niệm này cho tranh vẽ bởi AI."*
- **Prompt 2 (Phát triển ý):** *"Dựa trên các tranh cãi trên, hãy viết một đoạn văn khoảng 300 từ phân tích về tính 'nguyên gốc' và yếu tố 'sáng tạo tinh thần của con người' trong tác phẩm AI. Hãy trích dẫn điều luật cụ thể."*
- **Prompt 3 (Kiểm chứng):** *"Tìm kiếm thông tin về vụ kiện bản quyền tranh AI 'Théâtre D'opéra Spatial' để làm ví dụ minh họa."*

3. Bảng so sánh chi tiết: AI vs. Sinh viên (Critical Review)

Đây là phần thể hiện sự can thiệp của trí tuệ con người để đảm bảo tính chính xác và học thuật.

Tiêu chí	**Văn bản gốc của AI (Gemini)**	**Văn bản đã qua chỉnh sửa của Sinh viên**	**Phân tích lý do chỉnh sửa**
Tính chính xác về Luật	"Theo **Luật Bản quyền tác giả năm 2024**, tác phẩm phải do con người tạo ra. AI không được coi là pháp nhân nên không có quyền tác giả."	"Theo **Luật Sở hữu trí tuệ 2005 (sửa đổi, bổ sung 2022)**, quyền tác giả phát sinh từ khi tác phẩm được sáng tạo... Hiện tại, pháp luật Việt Nam chưa có quy định cụ thể công nhận AI là tác giả."	**Sửa lỗi Hallucination (Ảo giác):** AI bịa ra "Luật Bản quyền 2024" không tồn tại. Sinh viên sửa lại tên văn bản luật chính xác hiện hành.
Văn phong & Thuật ngữ	"Các tranh vẽ của AI thường là sự **nhào nặn và cắt ghép** từ hàng triệu bức ảnh khác trên mạng, nên nó thiếu đi cái hồn của nghệ sĩ."	"Các sản phẩm do AI tạo ra hoạt động dựa trên cơ chế **học máy (machine learning) và nhận diện mẫu hình (pattern recognition)** từ tập dữ liệu lớn. Do đó, tính 'nguyên gốc' (originality) là vấn đề gây tranh cãi..."	**Chuẩn hóa học thuật:** Thay thế các từ ngữ cảm tính, bình dân ("nhào nặn", "cái hồn") bằng các thuật ngữ chuyên ngành ("học máy", "nguyên gốc").

Trích dẫn & Ví dụ	"Ví dụ như bức tranh Théâtre D'opéra Spatial đã thắng giải nhất nhưng sau đó bị tước giải vì dùng Midjourney."	"Điển hình là tác phẩm *'Théâtre D'opéra Spatial'* của Jason Allen. Dù thắng giải tại Colorado State Fair 2022, nhưng Văn phòng Bản quyền Hoa Kỳ (USCO) sau đó đã **từ chối cấp quyền tác giả** vì tác phẩm thiếu yếu tố sáng tạo của con người."	**Bổ sung bối cảnh:** AI đưa thông tin không đầy đủ (bị tước giải). Sinh viên làm rõ thực tế pháp lý (USCO từ chối đăng ký) để lập luận chặt chẽ hơn.
Độ sâu phân tích	(AI đưa ra kết luận đóng): "Vì vậy, chúng ta không nên công nhận bản quyền cho AI."	(Sinh viên mở rộng vấn đề): "Vấn đề đặt ra không chỉ là từ chối hay công nhận, mà là xác định **mức độ đóng góp của con người** trong quy trình sử dụng AI (prompts, chỉnh sửa hậu kỳ) để xem xét bảo hộ một phần."	**Tư duy phản biện:** AI thường đưa ra kết luận một chiều. Sinh viên bổ sung góc nhìn đa chiều và hướng giải quyết vấn đề.

4. Trích dẫn minh bạch

Tuyên bố: "Phần phân tích trên có sử dụng sự hỗ trợ của Google Gemini trong việc tổng hợp các quan điểm pháp lý đối lập. Toàn bộ trích dẫn luật và phân tích tình huống thực tế đã được tác giả kiểm chứng lại qua Cổng thông tin điện tử Bộ Tư pháp và trang web chính thức của USCO."

III. Phân tích các vấn đề đạo đức trong học thuật

1. Ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận:

Ranh giới nằm ở sự "Thấu hiểu và Làm chủ".

- *Hợp lý:* Khi sinh viên dùng AI để vượt qua "trang giấy trắng" (bí ý tưởng), để phản biện lại luận điểm của mình, hoặc để sửa lỗi diễn đạt. Sinh viên vẫn là người quyết định nội dung cuối cùng.
- *Gian lận:* Khi sinh viên dùng AI để tạo ra sản phẩm mà bản thân không hiểu, không thể bảo vệ hoặc giải thích được nếu giảng viên hỏi. Đây là sự "thuê ngoài tư duy".

2. Vấn đề quyền sở hữu trí tuệ (IP):

Việc sử dụng AI đặt ra thách thức về việc "đạo văn vô ý". Do các mô hình ngôn ngữ lớn (LLMs) được huấn luyện trên dữ liệu internet, đôi khi chúng tái tạo lại một đoạn văn của một tác giả khác mà không trích dẫn. Nếu sinh viên không kiểm tra (plagiarism check), họ sẽ vi phạm lỗi đạo văn.

3. Tác động đến phát triển kỹ năng:

Nếu lạm dụng, sinh viên sẽ mất dần kỹ năng đọc sâu (deep reading) và tư duy cấu trúc. Tuy nhiên, nếu sử dụng đúng, AI giúp sinh viên phát triển kỹ năng đặt câu hỏi (questioning), thẩm định thông tin (curation) và biên tập (editing) – những kỹ năng quan trọng trong kỷ nguyên số.

IV. Bộ nguyên tắc cá nhân: "Kim chỉ nam AI"

Để đảm bảo liêm chính học thuật, tôi xây dựng bộ 5 nguyên tắc hành động (Quy tắc 5C):

1. **Chủ động (Command):** Tôi là người ra lệnh, AI là người thực hiện. Tôi không bao giờ sao chép một câu trả lời của AI mà không hiểu rõ nó.
2. **Chứng thực (Check):** Mọi dữ liệu, con số, điều luật AI đưa ra đều là "nghi phạm" cho đến khi tôi tìm thấy nguồn gốc thực tế của nó.
3. **Chỉnh sửa (Customize):** Văn bản của AI luôn cần được viết lại (paraphrase) theo giọng văn và tư duy của chính tôi.
4. **Công khai (Cite):** Luôn ghi nguồn "AI-generated content" trong danh mục tham khảo hoặc phần chú thích.
5. **Cảnh giác (Caution):** Không bao giờ nhập dữ liệu cá nhân, thông tin nhạy cảm của trường lớp lên các công cụ AI công cộng.

V. Infographic: Quy trình 4 bước sử dụng AI trách nhiệm

QUY TRÌNH 4 BƯỚC SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM

